

I konačno, franjevac *Ambroz Testen* je svojim biblijskim motivima i ekspresivnim postajama Križnoga puta, slikanima u miru kamporskoga samostana, izrazio tjeskobnost čovjeka s kraja 20. st.

Iako je ovdje nabrojen veoma uzak izbor djela iz hrvatske umjetničke baštine nadahnute Biblijom, očita je njezina trajna prisutnost u toj umjetnosti, kao i prisutnost hrvatske umjetnosti u Evropi.

M. Mirković

BIBLIJA U HRVATSKOJ GLAZBI

Od najranijih vremena i kroz cijelu povijest glazbene kulture Hrvata Biblija je bila inspirativni predložak skladanja. Već u XI. st. postoji najstariji neumatski zapis napjeva *Tužaljki Jeremije proroka* (dominikanski samostan Dubrovnik).¹ U metropolitanskoj knjižnici u Zagrebu čuvani *Missale antiquissimum* (bez oznake) sadrži dvije obredne igre: *Uskrснуće* i *Poklon triju kraljeva*.² U Zadarskom kartularu (Codex S. Mariae Jadrensis) nalazi se prvi dvoglasni *Sanctus* u nas, *Horae monasticae* za opaticu Čiku i *Laudes* – Evandelistara crkve sv. Šimuna iz XII. st.³ *Trogirski lekcionar* iz XIII. st. ima 4 odlomka proroka *Izaije* te *Breviarium s. Justiniae* MR 72.⁴ U XIV. st. utemeljitelju »zagrebačkog obreda« A. Kažotiću pripisuje se dvoglasni *Agnus Dei*.⁵ U XVI. st. susrećemo Vetranićevo skazanje *Posvetilište Abrahamovo* i *Porod Jesusov* s napomenom »Počeše pastiri svirati i pojeti« te *Krčki rukopis*, jedini glagoljski spomenik iz Hrvatske s notacijom, s dva prikazanja; *Prikazanje od muke Spasitelja našega* i *Misterij vele lip i slavan*.⁶ Iz tog je vremena i *Pater noster* J. Skjavetića.⁷ Izravni biblijski tekstovi nalaze se u zbirci Ivana Lukačića *Cantiones sacrae* (1620).⁸ XVII. st. obiluje prikazanjima autora Marina Gazarovića. Njegovo *Prikazanje slavnoga uskrsnutja Isukrstova* početak je hrvatskih oratorija.⁹ Iz tog je vremena i zbirka moteta V. Jelića *Parnassia militia* (1622).¹⁰ Tradicionalni napjev Muke Isusove zapisan je u Zagrebu *Passionale croaticum*... 1683. autora Krste Peršića. U XVIII. st. uglazbio je Luka Sorkočević Ps. 136 i Antun Sorkočević Ps. 109. G. Čevapović objavljuje bibl. dramu *Josip sin Jakoba* 1820. a V. Lisinski *Otče naš* i *Cum invocarem* u XIX. st. Također I. Zajc piše oratorij *Prvi grijeh*, *Oče naš*, *Miserere* i dr. P. Matijević 7 *Miserere*. U XX. su st. posizali za bibl. obrascima sljedbenici cecilijanskog pokreta V. Novak, F. Dugan, K. Odak, K. Kolb i dr. te skladatelji izvan tog pokreta B. Širola s oratorijem *Žrtva Abrahamova*, F. Lučić sa zbirkom moteta iz *Pjesme nad pjesmama*, I. Parać, a u najnovije vrijeme A. Vidaković, V. Ruždjak te A. Klobučar.

J. S. Golenić

LITERATURA

- ¹ Miho Demović, Razvoj glazbene kulture u Dubrovniku od XI–XVIII stoljeća (rukopisna diplomatska radnja na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, 1970.)
- ² H. Pettan: Repetitorij povijesti glazbe I, Muzička naklada Zagreb
- ³ V. Novak, Zadarski kartular samostana sv. Marije, Zagreb 1959, B. Širola, Codex S. Mariae Jadrensis, Sv. Cecilija XXXVII, 1943, sv. 4–5, str. 109–112.
- ⁴ J. Andreis, Povijest glazbe (IV knjiga) Liber–Mladost, Zagreb 1974, str. 26–27.
- ⁵ M. Demović, Glazbena djelatnost Augustina Kažotića 1260?–1323), Sv. Cecilija, XXXIX, 1969, br. 3, str. 76–78, br. 4, str. 106–110.
- ⁶ H. Pettan, Repetitorij povijesti glazbe I, Zagreb, str. 55.
- ⁷ D. Plamenac u studiji Music of the 16th and 17th Centuries in Dalmatia New York 1939.
- ⁸ D. Plamenac, Nepoznati muzičar ranoga baroka, Obzor 1934, br. 293.
- ⁹ D. Berić, Kratki pregled muzike otoka Hvara kroz stoljeća, Prilozi povijesti muzike otoka Hvara, Split 1958.
- ¹⁰ A. Vidaković, Vinko Jelić (1596–1636?) i njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara Parnassia militia, Zagreb 1957.